

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 421/2021-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **mesta Poprad**, Nábrežie Jána Pavla II. 2802/3, Poprad, IČO 00 326 470, zastúpeného advokátskou kanceláriou Beňo & partners advokátska kancelária, s. r. o., Námestie svätého Egídia 40/93, Poprad, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Pavol Antoš, proti rozsudku Okresného súdu Poprad č. k. 13 C 218/2015-184 z 15. februára 2017, rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 22 Co 54/2017-259 z 31. januára 2019 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Cdo 157/2019 z 24. septembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 25. januára 2021 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) č. k. 13 C 218/2015-184 z 15. februára 2017, rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 22 Co 54/2017-259 z 31. januára 2019 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 3 Cdo 157/2019 z 24. septembra 2020. Navrhuje napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov zrušiť a vec im vrátiť na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ (žalobca) sa žalobou doručenou okresnému súdu v roku 2015, ktorej petit neskôr spresnil, domáhal proti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“) určenia, že je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti – pozemku [REDAKOVANÉ] parc. č. [REDAKOVANÉ], ostatné plochy, s výmerou [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], nachádzajúceho v k. ú. [REDAKOVANÉ], zapísaného na [REDAKOVANÉ],

ktorý bol vytvorený geometrickým plánom č. [REDACTED] z [REDACTED] [REDACTED], a to odčlenením od pozemkov [REDACTED] parc. č. [REDACTED] a parc. č. [REDACTED], a ktorý leží sčasti pod miestnou komunikáciou, sčasti pod chodníkom pre peších, resp. vo verejnej zeleni (ďalej len „sporné pozemky“). Sťažovateľ žalobu odôvodnil tým, že vlastnícke právo k sporným pozemkom nadobudol na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia č. [REDACTED] zo [REDACTED] vydaného v prospech jeho právneho predchodcu – [REDACTED], na základe zákona Slovenskej národnej rady č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov, ako aj vydržaním.

3. Okresný súd napadnutým rozsudkom žalobu zamietol ako nedôvodnú. V odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že sťažovateľ má naliehavý právny záujem na požadovanom určení, avšak v rámci vykonaného dokazovania nebola zo strany sťažovateľa preukázaná existencia právoplatného rozhodnutia o vyvlastnení sporného pozemku, resp. o zániku vlastníckeho práva pôvodných vlastníkov (fyzických osôb) ako právnych predchodcov sťažovateľa, nebolo preukázané, že by vlastníctvo sťažovateľa k spornému pozemku vzniklo na základe zákona, ani nebolo preukázané, že by sťažovateľ vlastnícke právo k spornému pozemku nadobudol vydržaním. V tejto súvislosti okresný súd poukázal na to, že sťažovateľ v priebehu konania uvádzal rozporné tvrdenia týkajúce sa plynutia vydržacej lehoty, ako aj právneho titulu vydržania. Aj v prípade, ak by existovalo právoplatné rozhodnutie o vyvlastnení sporných pozemkov, ich vlastníkom by sa stal štát, pričom právny predchodca sťažovateľa by k týmto pozemkom získal iba právo hospodárenia. V danom prípade nebolo preukázané ani vydanie takéhoto rozhodnutia, ani následné odovzdanie sporných pozemkov do užívania sťažovateľovi. Sťažovateľ nepreukázal, že sa na sporných pozemkoch nachádzajú miestne komunikácie (cesta a chodník). Skutočnosť, že sťažovateľ vykonáva celoročnú údržbu miestnych komunikácií, ešte neznamená, že s konkrétnym pozemkom nakladá ako s vlastným, resp. že pri nakladaní s konkrétnym pozemkom je dobromyseľný. Sťažovateľ v danom prípade svoju dobromyseľnosť nepreukázal.

4. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom namietol, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Sťažovateľ trval na tom, že vlastnícke právo k sporným pozemkom nadobudol na základe vyvlastnenia, na základe zákona, ako aj vydržaním, pričom v konaní pred súdom prvej inštancie produkoval všetky dostupné dôkazy. Poukázal na to, že v meste Poprad je všeobecne známe, že „prechod vlastníctva k mnohým nehnuteľnostiam prebehol bez toho, aby boli tieto zanesené do delimitačného protokolu“, ktorý plní len deklaratórnu funkciu.

5. Krajský súd bez potreby doplniť, resp. zopakovať dokazovanie rozsudok okresného súdu vo veci samej potvrdil ako vecne správny [§ 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“)]. Krajský súd, vychádzajúc (okrem iného) z judikatúry ústavného súdu týkajúcej sa obsahu práva na súdnu ochranu (I. ÚS 78/05), konštatoval, že sťažovateľ v odvolaní neuviedol žiadne skutočnosti alebo argumenty, s ktorými by sa okresný súd náležite nevysporiadal. Podľa názoru krajského súdu sú závery okresného súdu o neunesení dôkazného bremena sťažovateľom vo vzťahu ku všetkým trom sťažovateľom tvrdným spôsobom nadobudnutia vlastníctva dostatočne podrobne, zrozumiteľne a presvedčivo odôvodnené. Tvrdenia sťažovateľa o nadobudnutí vlastníckeho práva k sporným pozemkom krajský súd považoval za protichodné, pričom neobstálo ani tvrdenie sťažovateľa, že v meste Poprad je všeobecne známe, že „prechod vlastníctva k mnohým nehnuteľnostiam prebehol bez toho, aby boli tieto zanesené do delimitačného protokolu“.

6. Záver krajského súdu, že sťažovateľ nepredložením kompletného vyvlastňovacieho rozhodnutia nepreukázal nadobudnutie vlastníckeho práva k sporným pozemkom, sťažovateľ nepovažoval za správny, preto podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Vo vzťahu k prípadnému vydržaniu vlastníckeho práva k sporným pozemkom a svojej dobromyseľnosti zároveň podal dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pričom poukázal na rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 117/1994, sp. zn. 2 Cdo 200/2005 a sp. zn. 2 Cdo 271/2007.

7. Najvyšší súd napadnutým uznesením (ktoré bolo doručené právnomu zástupcovi sťažovateľa 25. novembra 2020) dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c) a f) CSP. V odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že sťažovateľ (kvalifikovane zastúpený advokátom) podal dovolanie bez toho, aby konkretizoval, od vyriešenia akej právnej otázky záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka spôsobilosti tej-ktorej strany sporu preukázať ňou tvrdenú skutočnosť nie je otázkou právnou, ale skutkovou, a ako taká je z dovolacieho prieskumu podľa § 421 CSP vylúčená. Námieta strany sporu, že sa sudy nižších inštancií nevysporiadali s dôkazmi, ktoré predložila, obsahovo spadá pod dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP, avšak v danom prípade nič nenasvedčuje tomu, že z dôvodu zmätočnosti rozhodnutia krajského súdu došlo k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý proces.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] uvádza, že jej predmetom je otázka právnej istoty a otázka preformalizovaného prístupu najvyššieho súdu k posudzovaniu dovolacích dôvodov, keďže iný senát najvyššieho súdu v obsahovo identickej veci vedenej pod sp. zn. 4 Cdo 222/2019 rozhodol opačne a rozsudok krajského súdu č. k. 18 Co 156/2018 z 22. mája 2019 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

9. Sťažovateľ presvedčený o tom, že vlastnícke právo k sporným pozemkom nadobudol na základe vyvlastnenia, na základe zákona, ako aj vydržaním, pričom v konaní pred súdom prvej inštancie produkoval všetky dostupné dôkazy, v ústavnej sťažnosti uvádza, že napadnuté dovolacie konanie je ukážkovým príkladom toho, že kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP je nielen možná, ale aj logická. V predmetnej veci boli meritom dve dôležité právne otázky – otázka vzniku vlastníckeho práva vyvlastnením a otázka vzniku vlastníckeho práva vydržaním. Sťažovateľ pritom argumentoval veľmi jednoducho, bol toho názoru, že jeho vlastnícke právo vzniklo na základe vyvlastnenia, avšak pre prípad, že by súd dospel k názoru, že vyvlastnenie bolo imperfektné z hľadiska správneho práva, argumentoval, že vlastníkom sa stal vydržaním na základe dobrej viery v právnú perfektnosť vyvlastnenia. Rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu sú v tomto ohľade hrubo nezákonné, majúce znak arbitrárnosti, čo je síce vada, ktorú mal odstrániť najvyšší súd, ale keďže tak neurobil, sťažovateľ nemá inú možnosť než sa obrátiť na ústavný súd.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom okresného súdu č. k. 13 C 218/2015-184 z 15. februára 2017 (bod 3), rozsudkom krajského súdu č. k. 22 Co 54/2017-259 z 31. januára 2019 (bod 5) a uznesením najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 157/2019 z 24. septembra 2020 (bod 7), ktoré sťažovateľ považuje za hrubo nezákonné a arbitrárne (bod 9).

III.1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom okresného súdu

11. Ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd (čl. 127 ods. 1 ústavy). Sťažovateľ mohol proti napadnutému rozsudku okresného súdu podať opravný prostriedok – odvolanie, čo aj urobil a krajský súd o ňom rozhodol. Keďže právomoc krajského súdu predchádzala právomoci ústavného súdu poskytnúť ochranu právu sťažovateľa, ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu

11. Ústavný súd, považujúc ústavnú sťažnosť smerujúcu proti napadnutému rozsudku krajského súdu za podanú včas (§ 124 zákona o ústavnom súde), posudzujúc napadnutý rozsudok krajského súdu, skúmal, či sa krajský súd pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľa neodchýlil od prípustného výkladu právnych noriem upravujúcich dokazovanie (§ 185 a nasl. CSP v spojení s § 383 CSP). Keďže prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (II. ÚS 78/05) a odôvodnenia rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, vzal pritom na zreteľ i rozsudok okresného súdu č. k. 13 C 218/2015-184 z 15. februára 2017.

12. K imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne princíp právnej istoty (napr. PL. ÚS 36/95), ktorého súčasťou je aj požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95, II. ÚS 80/99).

13. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 311/05). Skutkový stav a práve závery všeobecného sudu sú predmetom kontroly zo strany ústavného sudu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (IV. ÚS 43/04). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

14. Ústavný súd už judikoval, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, ZNaU 313/2003).

15. Aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uvádza, že hoci tento článok zaväzuje súd, aby odôvodnil svoje rozhodnutie, neznamena to, aby na každý argument strany konania dal podrobnú odpoveď (rozsudok ESLP vo veci Van Hurk v. Holandsko z 19. 4. 1994, sťažnosť č. 16034/90, § 61). Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Rozsah, na ktorý sa povinnosť súdov odôvodniť svoje rozhodnutia vzťahuje, môže byť podľa povahy rozhodnutia rôzny. Medziiným, je potrebné zohľadniť aj rôznorodosť návrhov, ktoré strana konania môže podať na súdy, ako aj rozdiely existujúce v zmluvných štátoch v súvislosti s právnou úpravou, zvyklosťami, právnymi názormi a vynášaním a vyhotovovaním rozhodnutí (rozsudok ESLP vo veci Ruiz Torija a Hiro Balani v. Španielsko z 9. 12. 1994, sťažnosť č. 18390/91). Skutočnosť, že súd neprejedná každú podrobnosť tvrdení stranou konania, nie je sama osebe v rozpore s požiadavkou spravodlivého prejednávania veci. Podstatné však je, aby sa neprehliadlo právo strany konania byť vypočutou a aby súd posúdil tvrdenia strany konania, hoci sa to explicitne neodrazí v konečnom rozhodnutí (rozhodnutie č. 10153/82 z 13. 10. 1986, D. R. 49, s. 67, 74). Odvolací súd sa tiež v zásade môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (rozsudok ESLP vo veci Helle v. Fínsko z 19. 12. 1997, č. 20772/92).

16. Taktiež vyhodnotenie, ktorá skutočnosť tvrdená a dokazovaná v civilnom sporovom konaní je pre rozhodnutie vo veci samej významná a ktorá nie, je doménou rozhodovacej právomoci všeobecných súdov. Ústavnému súdu nemožno odňať právomoc kasačného zásahu do tohto hodnotenia vtedy, keď je v rozpore so zákonným príkazom vyjadreným v § 191 CSP v miere spôsobilý postaviť konanie i jeho výsledok do pozície nespravodlivosti a neobjektívnosti. Uvedené zákonné ustanovenie upravuje zásadu voľného hodnotenia dôkazov, ktorá napriek pomenovaniu nevytvára všeobecnému súdu priestor pre ľubovoľné (svojvoľné) hodnotenie dôkazov. Prípadná svojvôľa v procese hodnotenia dôkazov je nežiaducim prvkom v súdnom konaní, ktorý zakladá nielen rozpor postupu a naň nadväzujúceho súdneho rozhodnutia so zákonom, ale aj so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, lebo svojvôľa konajúceho súdu je hrubým narušením spravodlivostnej kvality a objektivity súdneho rozhodovania (I. ÚS 125/2020).

17. Ústavný súd vo všeobecnosti konštatuje, že nielen sťažovateľ, ale aj iné mestá a obce v Slovenskej republike sa v súčasnosti vyrovnávajú s problémami spôsobenými minulým režimom, pre ktorý boli príznačné nedostatky vtedajšej legislatívy, najmä však často sa vyskytujúca svojvôľa vtedajších štátnych a iných orgánov pri uplatňovaní moci a zásahy štátnych orgánov z obdobia neslobody (rokov 1948 až 1989) namierené proti ľudským právam a slobodám, a to aj proti právam majetkového charakteru.

18. Ústavný súd napr. už v náleze č. k. PL. ÚS 19/09 z 26. januára 2011 uviedol, že s ohľadom na význam ochrany pozemkového vlastníctva v právnom štáte, berúc do úvahy koncepciu oddeleného vlastníctva pozemkov a stavieb, nemožno ústavnoprávne akceptovať výstavbu trvalej stavby bez hmotnoprávneho titulu k pozemku, ktorý musí byť preukázaný pred začatím výstavby. Výnimkou môžu byť len mimoriadne situácie súvisiace so zabezpečením bezpečnosti štátu. Ústava dovoľuje vyvlastniť len na základe zákona, nie zákonom, v nevyhnutnej miere (rozsahu) a vo verejnom záujme, ktorý musí byť preukázaný osobitne v každom jednotlivom vyvlastňovacom konaní s procesnou ochranou. Finančná náhrada po formálnom vyvlastnení nemôže ospravedlniť právne neohľaduplnú okupáciu (v zmysle terminológie, ktorú používa ESLP, pozn.) pozemkov, ktorá trvala od vydania stavebného povolenia až do vyvlastnenia. Verejný záujem je predmetom dokazovania v rámci rozhodovania o určitej otázke, napr. vyvlastnení, a nie je možné ho vopred *a priori* stanoviť. Zákonodarca všeobecne určí vyvlastňovacie dôvody vo verejnom záujme, ktoré sa konkretizujú a preukazujú v individuálnom konaní pred orgánmi štátnej správy s následnou súdnou ochranou. Ústavný súd pripomenul, že vlastníctvo pozemku je vecným právom k nehnuteľnej veci – pôde, pričom v občianskoprávnom (civilistickom) zmysle ide o právo absolútne, pôsobiace voči všetkým, čomu zodpovedá povinnosť všetkých nerušiť vlastníka vo výkone jeho práva. Ak subjekt k nejakej veci nemá žiadne právo, má povinnosť nechať ju na pokoji (*neminem leadere*). Pokiaľ ide o hnutelnú vec či majetok, v širšom zmysle je navrátenie do pôvodného stavu po zásahu omnoho jednoduchšie, než je to pri vlastníctve pôdy či pozemku. Európsky súd pre ľudské práva preto naznačil, že nemožnosť navrátenia pozemkov po tom, ako sa zistilo, že ich okupácia bola nezákonná, nie je priateľská k čl. 1 dodatkového protokolu (bod 61, Belvedere Alberghiera s.r.l. v. Italy, sťažnosť č. 31524/96, rozsudok z 30. 5. 2000).

19. Pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach sa ústavný súd viackrát zaoberal aj otázkami držby, resp. vydržania, pričom konštatoval, že žalobca, ktorý sa dovoľáva oprávnenej držby, musí nielen tvrdiť, ale aj preukázať okolnosti, z ktorých má jeho dobrá viera vyplývať (m. m. I. ÚS 227/2021).

20. Ústavný súd v náleze č. k. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018 (ZNaU 48/2018) judikoval, že „Pri poskytovaní súdnej ochrany v súvislosti s nadobúdaním vlastníckeho práva vydržaním treba za podstatu a zmysel základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd považovať taký výklad ustanovenia § 134 Občianskeho zákonníka, ktorý podporuje zákonnú intenciu uviesť do súladu dlhodobý faktický stav nepretržitej držby oprávneným držiteľom (ktorý je po stanovenú dobu objektívne presvedčený o svojom domnelom vlastníckom práve) so stavom vlastníckym. *A contrario*, výklad, ktorý túto možnosť vylučuje, resp. ju obmedzuje podstatným spôsobom, nemôže byť považovaný za ústavne konformný. Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ objektívne mohol byť presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie.“

21. Aj podľa stále aplikovateľnej judikatúry najvyššieho súdu (Rc 1 Cz 36/89) tvrdenie držiteľa o tom, že mu vec patrí (§ 132 a § 135a Občianskeho zákonníka – v znení účinnom od 1. apríla 1983 do 31. decembra 1991, pozn.) a že s ňou nakladal ako s vlastnou, musí byť podložené konkrétnymi okolnosťami, z ktorých sa dá usúdiť, že toto presvedčenie držiteľa bolo po celú vydržaciú dobu dôvodné. Pokiaľ je podmienkou nadobudnutia vlastníckeho práva spôsobom uvedeným v ustanovení, aby občan (dnes držiteľ, pozn.) mal pozemok nepretržite v držbe po dobu desiatich rokov, tento pojem nemožno chápať len tak, že občan (nadobudnutie vlastníckeho práva, resp. osobného užívania pozemku vydržaním bolo do 31. decembra možné len fyzickou osobou, pozn.) pozemok užíva; občan musí s pozemkom nakladať ako s vlastným, t. j. so zreteľom na všetky okolnosti musí byť dobromyseľný v tom, že mu pozemok patrí (§ 132a Občianskeho zákonníka – v znení účinnom od 1. apríla 1983 do 31. decembra 1991, pozn.). Na naplnenie obsahu dobrej viery nemôže postačiť tvrdenie držiteľa, že je presvedčený o tom, že mu vec patrí. Toto tvrdenie musí byť podložené konkrétnymi okolnosťami, z ktorých sa dá reálne usúdiť, že presvedčenie držiteľa po celú vydržaciú dobu bolo dôvodné.

22. Na základe uvedeného ústavný súd preskúmaním napadnutého rozsudku krajského súdu zistil, že v posudzovanom konaní bol sťažovateľovi daný náležitý procesný priestor, aby preukázal svoje skutkové tvrdenia týkajúce sa toho, že je vlastníkom sporných nehnuteľností, aby poprel skutkové tvrdenia protistrany, resp. aby sa vyjadril ku všetkým dôkazom vykonaným okresným súdom. Vykonané dokazovanie nepreukázalo opodstatnenosť žaloby sťažovateľa o určenie vlastníckeho práva k sporným pozemkom. Podľa názoru ústavného súdu v danom prípade nič nenasvedčuje tomu, že by sa okresný súd dopustil svojvôle v procese hodnotenia dôkazov spôsobilej spochybníť objektivitu súdneho rozhodovania. Krajský súd bol viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, pričom nešlo o prípad, keď by dokazovanie zopakoval alebo doplnil. Podľa názoru ústavného súdu napadnutý rozsudok krajského súdu obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, vychádzajúcich a nadväzujúcich na prvoinštančné konanie, pričom závery krajského súdu nie sú svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené ani z nich nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov (Občianskeho zákonníka a Civilného sporového poriadku), ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

23. Ústavný súd na tomto mieste považuje za vhodné dať do pozornosti, že za skutkový základ sporu tak zodpovedá procesná strana. Civilné sporové konanie je konaním dôkazným ovládaným tzv. prejednávacím princípom (princípom formálnej pravdy), čo platilo i za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (t. j. do 30. júna 2016). V takomto type konania sú sporové strany povinné substancovať svoje skutkové tvrdenia a dôkazné návrhy v jednotlivých procesných úkonoch (povinnosť tvrdenia a dôkazná povinnosť). Nepriaznivý následok nedostatočného substancovania skutkového stavu sa prípadne prejaví až v nepriaznivom meritórnom rozhodnutí pre účastníka, ktorý svoje bremeno tvrdenia alebo dôkazné bremeno neuniesol. Tak tomu bolo podľa rozsudkov okresného súdu a krajského súdu aj v prejednávanej veci.

24. Ani tá skutočnosť, že sa sťažovateľ s názormi všeobecných súdov nestotožňuje, sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutých rozhodnutí. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán vrátane ich dôvodov a námietok. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva na spravodlivé súdne

konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) totiž nepatrí právo sporovej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré sporová strana predkladá (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 284/08).

25. Pokiaľ bol sťažovateľ presvedčený o tom, že rozsudok krajského súdu je hrubo nezákonný a arbitrárny, mohol proti nemu podať dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP, čo však neurobil.

26. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde], ako aj pre neprípustnosť [§ 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde].

III.3. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu

27. Za ústavne konformný a udržateľný považuje ústavný súd aj záver najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľa, v ktorom jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom nevymedzil konkrétnu právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je náležité odôvodnené, pričom zároveň neexistuje žiadna skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup, resp. svojvoľné závery tohto súdu, nemajúce oporu v Civilnom sporovom poriadku (§ 438 a nasl.). Súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného práva. V inom prípade by totiž najvyšší súd stratil možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené (I. ÚS 145/2010).

28. Pokiaľ sťažovateľ na podporu argumentu o arbitrárnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu poukázal na to, že iný senát najvyššieho súdu v obsahovo identickej veci vedenej pod sp. zn. 4 Cdo 222/2019 rozhodol opačne a rozsudok krajského súdu č. k. 18 Co 156/2018 z 22. mája 2019 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ zrejme prehliadol, že v tomto prípade (v ktorom vystupuje ako žalovaný v prvom rade) podal dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pričom najvyšší súd uznal za naplnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP a dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP sa vôbec nezaoberal. Keďže uvedené odvolacie konanie nie je právoplatne skončené a strany sporu sa ústavného prieskumu uvedeného uznesenia najvyššieho súdu samostatnou ústavnou sťažnosťou nedomáhali, nie je dôvod, aby ústavný súd závery uvedeného uznesenia najvyššieho súdu podrobil ústavnému prieskumu v konaní o tejto ústavnej sťažnosti.

29. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde],

III.4. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom okresného súdu, napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu

30. „Článkom 20 ods. 1 ústavy sa vlastníkovi priznáva len ochrana majetku, ktorý nadobudol v súlade s platným právnym poriadkom.“ (PL. ÚS 33/95) „Tento článok Ústavy Slovenskej republiky nevyhlasuje za základné ľudské právo vlastníctvo samotné, ale právo byť vlastníkom, t. j. právo nadobúdať vlastníctvo. Vzťahuje sa na štátnych občanov Slovenskej republiky, cudzincov, právnické osoby slovenské i zahraničné, a aj štát. Výklad tohto ustanovenia však neznamená, že každý má právo vlastniť akýkoľvek majetok... Uvedené ustanovenie Ústavy Slovenskej republiky treba vykladať tak, že každý má právo vlastniť majetok, ktorý ústavou alebo zákonom Slovenskej republiky nie je z tohto vlastníctva vylúčený.“ (PL. ÚS 38/95).

31. Medzi napadnutým rozsudkom okresného súdu, napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd nezistil takú príčinnú súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o porušení tohto základného práva všeobecnými súdmi. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

32. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. októbra 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu